

Зупинка XXXVIII: Володимир-Волинський

Володимир-Волинський (до XIX ст. – Володимир) – місто-заповідник, районний центр Волинської області. Вперше про нього згадується в “Повісті минулих літ” у 988 році. Володимир-Волинський – ровесник великої Київської держави та часів хрещення Русі, столиця могутнього Волинсько-Галицького князівства.

Заклав стародавній град київський князь Володимир Святославович Великий і назвав його на свою честь. Князь подарував місто одному з дванадцятьох синів – Всеволодові. У 1199 році Роман Мстиславович утворив Галицько-Волинське князівство і Володимир певний час був його столицею. Розквіту місто зазнало за часів правління династії Мономаховичів, князювання Данила Галицького та Василя Романовича.

Княжий Володимир – один із центрів духовної та матеріальної культури Київської Русі. Двадцять церков, соборів і монастирів, які існували тут віддавна, створювали особливу духовну атмосферу.

Трагічною сторінкою в літописі міста було нашествя монголо-татар: у 1241 році під проводом хана Батия, у 1256 році – Куремса (наступ якого місто відбило), у 1259-1261 роках – Бурундя, у 1283 році – Телебуга, а у XV столітті – заволзьких татар. Зруйноване місто щоразу воскресало

стилі, збудовано також лютеранську кірху у псевдоготичному стилі.

У XX столітті місто потерпало від війн та революцій. У роки Першої світової війни воно пережило австрійську та російсь-

за планами Варшавського договору та в рамках країн економічної взаємодопомоги від міста Володимира-Волинського через прикордонний перехід Ізов–Грубешув до Катовіц (Польща). За часів Незалежності ця 397-кілометрова широка колія з 1994 року почала використовуватись для перевантаження вантажів без перевантаження їх на кордоні на європейську колію.

Зупинка XXXIX: Стрілки

На дільниці залізниці Львів–Самбір–Сянки–Ужгород, за 15 км від районного центру Старий Самбір, у долині Дністра знаходиться гірське село Стрілки (407 м над рівнем моря). Залізнична станція побудована під час прокладання залізничної гілки Львів–Самбір–Сянки. Залізниця здавалась у постійну експлуатацію у три етапи: відрізок Львів–Самбір (77 км) – 24 серпня 1903 року; Самбір–Стрілки (36 км) – 19 вересня 1904 року; менше ніж через рік – 24 серпня 1905 року розпочався рух дільницею Стрілки–Сянки (62 км). У листопаді 1905 року поїзди вже перетнули

ується також село Лопушанка-Хомина. З радянських часів у селі працювали цегельно-кафельний завод, виробництво дерев'яних сувенірів, столярних виробів, тартак та інші.

У селі спеціалізувалися на вирощуванні та виправці шкірок норок, яких на фермі налічувалось 10 тис.

У Стрілках у 1792 році збудована церква, в якій знаходився іконостас зі знесеного костелу Василянок у Смільниці.

Життя та побут бойківського краю вивчав український етнограф, фольклорист, священик, історик, дійсний член Наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка Михайло Зубрицький (1856-1919 рр.). У наш час (1996 р.) у селі Мшанець створено краєзнавчий музей, який розповідає про Бойківський край та має окрему експозицію, що висвітлює життєвий і творчий шлях о. Михайла Зубрицького.

Мальовнича місцевість у цьому гірському районі використовувалась ще з часів Австро-Угорщини як місце відпочинку та оздоровлення. Цьому сприяла наявність доріг, що пролягали між гірськими відрогами річок Дністер, Ясениця, Топольничка, Оленка, наявність неподалік теплої джерела води. Біля Верхнього Лужка був табір скаутів, який неодноразово відвідував митрополит Андрей Шептицький.

Залізниця від Самбора до Ужгорода була вщент зруйнована під час Другої світової війни. У післявоєнні роки тут ще довго

Від Володимира-Волинського до гірських Стрілок

та відбудовувалося. На гербі Володимира зображений Юрій Змієборець, який символізує перемогу добра над злом, християнства над язичництвом.

Окрасою міста є пам'ятки загальнонаціонального значення: Свято-Успенський собор (Мстиславів храм), витвір давньоруської архітектури до монгольського періоду (XII ст.), зведений Мстиславом Ізяславовичем як династична усипальниця. Василівська церква – восьмипомістова ротонда (XIV-XVст.) – чи не єдиний храм такого стилю (такі об'єкти збереглися ще на острові Кіпр). У ній знаходиться відома ікона Богородиця-Одигитрія (XVII ст.). Давня легенда розповідає, що Василівська церква була збудована за один день за наказом Володимира Великого, який повертаючись з Карпат, де воював проти білих хорватів, зупинився в місті з дружинниками на відпочинок. Кожен воїн приніс із собою по цеглині, з яких і звели храм. Князь Володимир у хрещенні отримав друге ім'я Василій, звідси і назва церкви.

У місті зберігалися рештки валів окольного града – пам'ятки X століття. Саме за цими тисячолітніми валами знаходився центр стародавнього Володимира – князівський замок і церква.

Після занепаду в 1340 році Галицько-Волинської держави Володимир перейшов спочатку під владу литовських князів, а згодом під польську корону.

У XVII-XVIII ст. у Володимирі звели культові споруди у стилі бароко – костел Іоакима і Анни, трирівневий храм – костел Послання Апостолів (від 1914 року – Собор Різдва Христового) і василіанський монастир зі шпиталем, школою та аптекою.

На початку XX століття було зведено військове містечко і гарнізонну церкву Святого Юрія в російсько-візантійському

стилі. Під час Другої світової війни у Володимирі фашисти знищили і вивезли 30 тис. осіб із 37 тис. жителів, 25 тис. євреїв було закатовано. Поблизу Володимира фашисти організували один із найбільших в Україні концтаборів “Норд Офлаг”, де знищено 56 тис. полонених.

Володимир-Волинський розташований на перехресті важливих транспортних шляхів. Близькість до кордону з Європейським Союзом сприяє активному економічному співробітництву. Залізнична станція Володимир-Волинський є важливим залізничним вузлом на Волині. Місто пов'язане залізницею з Ковелем ще з 1908 року. Цю лінію зведено відразу після військової анексії Австрією Боснії-Герцеговини. Росія готувалась до війни з південно-західним сусідом та наближувала сучасні транспортні шляхи до кордону з австро-угорською монархією. Перша світова війна, яка розпочалася 1914 року, принесла перші перемоги російській армії на Волині і фронт відійшов на південь, у Галичину. Одразу ж силами війська почали будуватись стратегічні лінії від прикордонних міст углуб окупованих територій, що належали раніше Австрії. Першою була лінія з Любліна до Розадова (сучасної території Польщі), другою стала колія Володимир-Волинський–Сокаль з її продовженням із Кристинополя (Червонограда) до Сап'янки. Це був найкоротший шлях від Ковеля до Львова. Лінію з Володимира до Сокаля довжиною 50 км збудували в рекордно короткі строки – за 52 дні без попереднього проекту, з дерев'яними мостами та вагонами замість станційних споруд. Перший поїзд пройшов по цій колії 30 жовтня 1914 року.

У радянські часи в 1978 році була побудована стратегічна залізнична колія східноєвропейського стандарту (1520 мм)

Ужоський перевал і рушили на Закарпаття. Станція мала назву Стрілки-Топольниця.

Перша письмова згадка про Стрілки датована 1437 роком. Назва села походить від того, що тут у давні часи був сторожо-

точилась боротьба загонів УПА за самостійність України. Лише у 1948 році розпочалась відбудова колії Самбір–Сянки–Ужгород з реконструкцією тунелів і віадуків під вимоги колії шириною 1524 мм. Постійний рух поїз-

вий пост, який охороняли стрільці, що боронили шлях долиною Дністра з Галичини в Закарпаття. Друга версія пов'язана з рельєфом, де розташоване село. Воно знаходиться у місці, де збігаються дві річки, які місцеве населення називає Оленка і Топольничка, що впадають у Дністер, а їхні долини ніби утворюють своїм напрямком стрілу, сам же Дністер має вигин, який нагадує напружений лук.

Стрілки в 1940 році стали районним центром Дрогобицької області. У 1959 році село увійшло до складу Львівської області. Стрілківській сільській раді підпорядко-

дів цією дільницею почався в 1952 році. У 1959–1960 роках через Стрілки почали курсувати поїзди, які провадили тепловози, а в 1967 року була електрифікована колія, і від Львова до Ужгорода почали експлуатувати електричовози.

2009 року Львівська залізниця реконструювала станцію Стрілки та вокзальне приміщення. На вшанування пам'яті про борців за волю України коштом залізниці тут була відремонтована каплиця та упорядковані поховання бійців УПА.

Юрій ТОМІН
Фото з архіву газети

ЗАСНОВНИКИ:
управління Львівської залізниці та дорпрофсож
Ресстраційне свідоцтво
КВ № 1252.
Редактор
Ігор ПАРАЩАК
тел. 226-32-97
факс. 226-41-83
Заступник редактора
Андрій ВЕЗДЕНКО.....226-26-10

Відповідальний секретар
Галина КВАС.....226-25-67
Кореспонденти:
Орися ТЕСЛЮК.....226-32-03
Ольга ПАДКОВСЬКА.....226-01-65
Дмитро ПЕЛИХ.....226-36-23
Олександр ГЕРШУНЕНКО.....226-37-83
Оксана ПОДОЛЬСЬКА.....226-39-34
Богдан ЮРОЧКО.....226-59-27
Коректор Валентина СУТАК.....226-37-80
Бухгалтер Тетяна АНДРУШКО.....226-46-80

Львівський ЗАЛІЗНИЧНИК

Адреса редакції: 79000 м. Львів, вул. Гоголя, 1.
E-mail: lz@railway.lviv.ua
ГС ДТГО “Львівська залізниця”
Р/р 260000092670
Код ЄДРПОУ 20851444 МФО 325956
ЛФ АБ “Експрес-Банк”

Індекс газети 30223.
Виходить щоп'ятниці.
Тираж 35 809.
Замовлення 1499.
Зверстано у комп'ютерному центрі редакції газети “Львівський залізничник”.
Комп'ютерна верстка
Антоня БЕГЛЯРОВА 226-38-15.
Склад редакційної колегії:
Ігор Паращак, Андрій Везденко, Орися Теслюк, Галина Квас, Олександр Гершуненко.

Точка зору авторів може не збігатися з позицією редакції.
Передрук текстових чи візуальних матеріалів газети можливий лише з письмового дозволу редакції. Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали. Рукописи та листи авторам не повертаються. При цитуванні посилання на газету “Львівський залізничник” обов'язкове.
Газету віддруковано у “Видавничому Домі “Високий Замок”.